

Sisällys



I	Uskonnon tutkimus	10
1	Uskontotiede ja teologia	12
	Uskonnollisuuden ilmeneminen	12
	Tutkimuskohteina kaikki maailman uskonnot	13
	Teologinen tutkimus	14
	Teologian tutkimussuuntauksia	16
	Erilaisuuden ymmärtämisen lisääminen	17
	Tehtäviä	18
2	Uskontotieteen näkökulmia	19
	Uskontotiede ja lähitieteet	19
	Uskontohistoria	20
	Uskontopsykologia	21
	Uskentososiologia	23
	Uskontoantropologia	25
	Uskontoekologia	26
	Tehtäviä	28
3	Ajankohtaisia tutkimusaiheita	29
	Uskonnon tutkimus muutoksessa	29
	Uskonnollinen turismi	30
	Pyhiinvaelluksen ja uskonnollisen turismin yhteenkietoutuminen	31
	Ateismi ja ateistinen henkisyys	33
	Eletty uskonto	34
	Uskonnollisesti perusteltu väkivalta ja radikalisoituminen	35
	Tehtäviä	37
	<i>Tutustu uskontotieteen klassikoihin</i>	38

II Uskonto ja taide

4	Symbolit	42
	Symbolit uskonnon kielenä	42
	Geometriset symbolit	43
	Kristilliset symbolit	44
	Muiden uskontojen symboleita	46
	Tehtäviä	50





5

Kuvataide

Kuvataiteen luonne	50
Suhtautuminen kuvataiteeseen eri uskonnoissa	51
Kuva opettamisen ja mietiskelyn välineenä	53
Vanhan testamentin kuva-aiheita	54
Uuden testamentin kuva-aiheita	56
Kuvataiteen tulkitseminen	59
Tehtäviä	61
<i>Tutustu kuvan tulkintaan</i>	62

6

Arkkitehtuuri

Uskonnollinen arkkitehtuuri	64
Pyhien paikkojen varhaisvaiheita	64
Kirkkojen pohjakaavat	65
Lännen ja idän kirkkojen erityispiirteitä	66
Synagogat ja moskeijat	68
Aasian uskontojen pyhät rakennukset	69
Tehtäviä	70
<i>Tutustu eurooppalaiseen kirkkoarkkitehtuuriin</i>	71



7

Teatteri ja tanssi

Teatteri taidemuotona	74
Rituaaliteatteri ja uskonnollinen teatteri	74
Teatteri antiikin Kreikassa ja Roomassa	75
Kristillinen teatteri	76
Juutalainen teatteri	77
Lähi-idän teatteri ja tanssi	78
Teatteri ja tanssi Aasian uskonnoissa	79
Tehtäviä	80

8

Musiikki

Musiikin määritelmä	83
Soittimet	83
Musiikin ja matematiikan suhde	84
Uskonnollinen musiikki	85
Kristinusko ja eurooppalainen musiikki	86
Varhainen kirkkomusiikin kehitys	86
Reformaation jälkeinen kirkkomusiikki	87
Juutalainen musiikki	88
Islamilainen musiikki	89
Aasian uskontojen musiikki	90
Tehtäviä	91

9

Kirjallisuus

Uskonto ja kirjallisuus	93
Pyhät kirjat	93
Kirjallisuuden sensuroiminen	94
Eurooppalaisen kirjallisuuden uskonnollinen viitekehys	95
Uskonnolliset teemat suomalaisessa kirjallisuudessa	96
Juutalainen ja islamilainen kirjallisuus	97
Aasian uskontojen kirjallisuus	98
Tehtäviä	100



III Uskonto ja populaarikulttuuri 102

10 Populaarikulttuurin rajat 104

Taiteen ja viihteen välinen liukuva raja	104
Suuret yleisöt	106
populaarikulttuurin tavoitteena	106
Populaarikulttuuri ja kansankulttuuri	106
Tehtäviä	107

11 Populaarikulttuurin ja uskonnon vuorovaikutus 108

Uskonnolliset teemat populaarikulttuurissa	108
Maallistuminen populaarikulttuurissa	109
Populaarikulttuurin vaikutukset ihmisten uskomusmaailmaan	111
Populaarikulttuurin kasvava merkitys	112
Tehtäviä	113

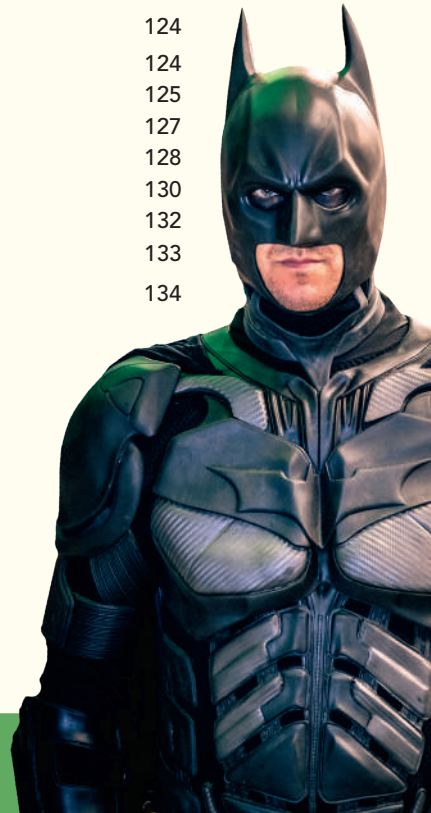
12 Uskonnon näkyminen populaarikulttuurissa 114

Populaarikulttuuri ja yhteiskunnan maallistuminen	114
Uskonnollinen populaarikulttuuri	115
Sekulaarin populaarikulttuurin uskonnolliset teemat	117
Uskonto kritiikin kohteena	118
Fanius uskonnonkaltaisena toimintana	119
Fanikulttuurin synnyttämät uskonnot	121
Populaarikulttuuri ja rituaalit	122
Tehtäviä	123

13 Tutkimusnäkökulmia uskontoon populaarikulttuurissa 124

Monenlaisia tutkimustapoja	124
Teologinen tarkastelutapa	125
Mytologinen tarkastelutapa	127
Yhteiskunnallinen tarkastelutapa	128
Toiseuden kuvaukset	130
Populaarikulttuurin tutkimuksen merkitys	132
Tehtäviä	133
<i>Tutustu elokuvan analysoimiseen</i>	134

1134





IV	Uskonto ja media	136
14	Median vaikutus uskontoihin	138
	Uskonnot uutisten aiheena	138
	Median kasvava vaikutusvalta	140
	Uskonnon kasvava näkyvyys	142
	Media-ammattilaisten suhde uskontoon	143
	<i>Tehtäviä</i>	145
15	Uskontojen mediajulkisuus Suomessa	146
	Valtakirkot mediassa	146
	Kristilliset vähemmistöt mediassa	147
	Muut uskonnot mediassa	149
	Uususkonnot ja instituutioiden ulkopuolinen uskonnollisuus	150
	Uskontokritiikki ja uskonnottomien yhdistykset mediassa	151
	<i>Tehtäviä</i>	152
16	Medioiden moninaisuus ja uskontokuvausten sääntely	153
	Julkisrahoitteiset ja kaupalliset mediat	153
	Uskonto televisiossa ja radiossa	154
	Uskonto lehdistössä ja verkkomediassa	155
	Uskonnot eri mediagenreissä	156
	Median itsesääntely uskontouutisoinnissa	157
	Verkkojulkaisemisen haasteet	159
	<i>Tehtäviä</i>	161
17	Uskonnot medioiden käyttäjinä	162
	Uskonnollisen median historiaa	162
	Uskonnollinen media Suomessa	163
	Uskontojen suhtautuminen medioihin	164
	Mediankäytöstä neuvottelemineen	166
	Uskonnot ja sosiaalinen media	167
	Uudet auktoriteetit ja jäsenhankinta verkossa	168
	Sosiaalinen media uskontokritiikin välineenä	169
	<i>Tehtäviä</i>	170
18	Uskonnollinen kieli ja kuvasto mediassa	171
	Uskonnollinen kielenkäyttö	171
	Uskonto mainonnassa	173
	Mainonnan hyvät tavat	174
	Uskontojen mainonta	176
	<i>Tehtäviä</i>	177
	<i>Tutustu uutisen analysoimiseen</i>	178
	Hakemisto	180
	Kuvalähteet	185

